

ХРОНІКА

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКОГО

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

У ЛЬВОВІ.

~ 1903, вересень - грудень. ~

Зміст: Засідання Виділу. — Засідання секцій. М. Русов — Гончарі в селі Опшні, б) Вироби з дерева й рога в селі Грунь. М. Грушевський — Памяти Ол. Маркевича. П. Литвинова — Олійниця в с. Землянці, А. Веретельник — Олійні в північно-східній Галичині, М. Шишкевич, — Продукція олію на Галицькій Волині. Ф. Вовк — Передмікенська культура на Україні. М. Крутий — Проект поправнішого видання творів Т. Шевченка. Др. І. Франко — Причинки до українського віршованя XVII. ст. В. Гнатюк — Етнографічний Збірник том XIV., Етнографічний Збірник том XV. М. Тершаковець — Нові причинки до біографі М. Пашкевича. М. Павлик — Шкільне інспекторство Федьковича (1869—1872). Др. В. Левицький — Начерк термінології хемічної. Засідання комісій. Справоздане з екскурсій для антропологічних помірів. Участь Товариства в ювілеях. — Нові видання Товариства.

Засідання Виділу.

XX засідання дня 2 вересня.

1) Принято одного нового члена. 2) Ухвалено вислати на відкрите пам'ятника І. Котляревського в Полтаві делегата дра К. Студинського з припорушенням зложити адреси від Товариства і від редакції Л.-Н. Вістника та передати вінець із відповідним написом. 3) Принято до відомости, що д. І. Ясенпцький перейшов назад уряд касиєра. 4) Привзано товариству „Сокол“ 50 кор. підмоги для урядження концертів на Угорщині. 5) Закуплено кілька документів до бібліотеки за ціну 8 кор.

XXI засіданє дня 16 вересня.

З нагоди неточного перекладу змісту одної праці у німецькім виданю „Хроніки“ Виділ навіязуючи до своєї давнійшої ухвали з дня 20 мая постановив отсе: а) Віднести ся до секцій, щоби предкладаючи секретариятови свої руські справозданя для „Хроніки“ подавали їх рівночасно і в німецькім перекладі. б) Просити мат.-прир.-лікарську секцію, щоби предложила поправний текст змісту праці, поданого перше неточно, для надрукованя його в найближшій числі „Хроніки“.

XXII засіданє дня 6 жовтня.

1) Постановлено виплатити філії Просьвіти в Стаїславові 30—40 кор. за книжки передані до бібліотеки. 2) Супроти того, що секції висловили бажанє, аби дано їм змогу поробити проєкт змін в деяких параґрафах статута ще перед зборами, постановлено на разі не скликати зборів для докінченя справи зміни статуту. 3) Вислухано справозданя в загальних зборів, відчитаного д. О. Чайківським. 4) Принято одного нового члена. 5) Вибрано д. К. Паньківського і д. В. Загайкевича делеґатами для перебраня майна стипендійного фонду ім. Олекс. Огоновського від його родини і від „Просьвіти“. 6) Упрощено голову уложити фундаційні акти для фондів, що стоять під варядом Товариства.

XXIII засіданє дня 28 жовтня.

1) Принято до відомости справозданє dra К. Студиньського з поїадки до Полтави. 2) Ухвалено вислати привіт історично-фіольоїчному Товариству в Харкові по поводу ювілею наукової діяльності бувшого його председателя проф. Дрінова. 3) Вибрано делеґатом до ювілейного комітету М. Лисенка dra К. Студиньського і обіслати членів в справі дару ювілятови. 4) Вибрано від Товариства двох делеґатів: dra К. Студиньського і д. В. Гнатюка, щоби разом із делеґатами Просьвіти уложили проєкт умови для перенятя бібліотеки від Просьвіти. 5) Принято до відомости поляку тов. „Жіноча Громада“ в Бережанах за даровані книжки. 6) Принято двох нових членів.

XXIV засіданє дня 11 падолиста.

1) Ухвалено розширити переплетню і закупити для того потрібні машини. 2) Принято проєкт умови в Просьвітою що до пе-

ребраня її бібліотеки. 3) Затверджено регулямін каси. 4) Принято одного нового члена. 5) Признано д. В. Гнатюкови відпустку на виїзд задля поратования здоровля. 6) Признано д. І. Кривецькому студ. філософії, 200 кор. заповоги для наукових зайнять.

XXV засіданє дня 26 падолиста.

1) Передискутовано справу отвореня книгарні в місті і вибрано комісію, зложеноу в дд. Паньківського, Студинського, Макуха і Загайкевича, що має докладнійше розглянути ся в сій справі і прийти на Виділ із відповідними внесенями. 2) Постановлено дати д. Лисенкови від Товариства лавровий вінець, а суму зложеноу членами на почесний дар (247 кор.) доповнити до 500 кор. і переслати „Кіев. Старинѣ“, що збирає складки на сю ціль. 3) Признано д. М. Жукови, студентови малярської Академії, 30 кор. підмоги. 4) Принято трох нових членів. 5) Надано заповогу з фонду А. Бончевського в сумі 153 кор. д. О. Бойцунови студ. філософії.

XXVI засіданє дня 9 грудня.

1) Ухвалено видрукувати квестіонар у справі заснованя книгарні в місті і ровіслати накладцям, а по одержаню відповідей приступити до рішеня справи та евентуально розписати тоді конкурс на управителя. 2) Порішено в засаді заінтабулювати на Наук. Тов. ім. Шевченка академічний дім, але по затвердженю окремої умови, в якій буде застережене, що обі сї інституції не можуть себе обтяжити ніяким способом. 3) Прийнято до відомости, що від секцій яко таких не буде предложено змін статута, і супроти того що кінчить ся вже рік, постановлено не скликати надзвичайних загальних зборів, але аж звичайні. 4) Признано заповоги: а) Руському товариству педагогічному на жіночу семінарію 100 кор.; б) філії Просвіти в Новім Санчи на бурси 25 кор.; в) руській бурсі в Ярославі на будову дому 25 кор. — усім одноразово. 5) Приступлено в члени „Народної Лічниці“ в одноразовоу вкладкою 100 кор.

XXVII засіданє дня 23 грудня.

1) Принято трьох нових членів. 2) Виділ згодив ся переняти майно „Товариства прихильників української літератури, науки й штуки“ на випадок його розвязаня. 1) Признано даром деякі книжки: а) Товариству „Зоря“ в Жовкві; б) Товариству „Воля“

у Львові; в) Клубови у Пряшові. 3) Удїлено підмог: а) Зарядови школи ім. Шевченка на урядженє Миколая для бідних учениць — 10 кор.; б) Школї ім. М. Пашкевича і руській школї вправ при жіночїй семинарії по 10 кор. на коляду для бідних дїтїй. 4) Покликано до Видїлу на час неприясутности д. В. Гнатюка з правом голосу д. В. Загайкевича. 5) Постановлено предложити загальним зборам проєкт статута, внесений дром С. Дністрянським і товаришами.

XXVIII засїданє дня 25 грудня.

1) Вислухано проєкту умови в справі інтабуляції академічного дому, і делеговано дра І. Макуха, щоби разом із головою проф. Грушевським і дром С. Федаком переглянути ще раз умову і предложили опісля Видїлови до остаточного полагодження. 2) Постановлено предложити загальним зборам проєкт статута внесений дром Франком і товаришами. Супроти того одначе, що доси вплинули вже два проєкти статута від членів, постановлено проєкт Видїлу взяти назад і не предкладати його загальним зборам. 3) Признано 200 кор. підмоги д. Панькевичевїй з причини хвороби її й її мужа. 4) Позволено визичити д. І. Раковському в Коломиї інструменти до антропометричних помірїв.

Засідання секцій і комісій.

Спільні засідання секцій.

II засідання дня 29 вересня.

Діскутовано в справі зміни статута в точках, які дотикають секцій. Др. В. Левицький відчитав ті параграфи статута, що дотикають секцій, а опісля регулямін секцій і комісій. Д. Мих. Павлук відчитав свій проєкт статута, над яким дискусію відложено на пізвійше.

III засідання дня 8 падолиста.

1) Д. Вол. Шухевич предложив дальшу частину своєї „Гуцульщини“. Поставлено вибрати до першої половини, що має обіймати космогонію і демонологію, корреферентом д. Ф. Вовка і випустити її окремою книжкою. На кінці видання ухвалено поробити французькі змісти. 2) Проф. М. Грушевський ставить жаданне, щоби у всіх працях, друкованих в українській, а опісля в иньшій мові, було зазначувано, що вони перекладені з нашої мови або бодай автори відкликували ся на українське видане. 2) Дальше розпочала ся дискусія над проєктами зміни статута, яка закінчила ся тим, що вибрано комісію, щоби вона передискутувала ще раз проєкт і за дві неділі предложила його на повнім засіданню секцій.

IV засідання дня 22 падолиста.

1) Проф. М. Грушевський висловляє погляд історично-філософичної секції про те, що ні одна секція, ні їх збір

не мають права предкладати від себе загальним зборам проєкту статута, а можуть робити се відповідно до теперішнього статута лише приватно члени через Виділ. Тому й не бачить потреби переводити дискусії над проєктом. Супроти того відчитано лише проєкти дра С. Дністрянського і дра І. Франка. 2) Переведено дискусію над виданем української енциклопедії і порішено скликати окремо параду над сею справою, на якій мають явити ся всі предсідателі секцій і комісій. 3) Д. Мих. Грушевський урґує фільольогічну секцію, аби прискорила видане дальших фольклорних праць М. Драгоманова, а д. М. Павлик обіцяє прийти в відповідним внесеньм на найблизше засідане фільольог. секції. 4) Секції заявили ся вкінци за дальшим устроюванем наукових курсів, як уряджений історичною секцією курс д. Федора Вовка про передісторичну археологію.

Засідання історично-філософичної секції.

XIV засідане дна 6 вересня.

Д. Федір Вовк предложив дві праці д. М. Русова: а) Гончарі в селі Опошні. б) Вироби з дерева й рога в селі Грунь. Обі праці ухвалено друкувати в „Матер. до укр.-р. етнології“.

Зміст праць д. М. Русова: Д. М. Русів дає у своїй статі дуже докладний опис гончарства у Опошні, тим більше цікавий, що він дає спроможність порівняти техніку керамичних виробів з чернігівською (у с. Олешні) описаною у І т. Матеріялів. Кілька дуже гарних ілюстрацій дуже придадуть ся до збільшеня інтересу сеї праці. До їх референт хоче прилучити ще кілька фотографій з теж опішнянських виробів належачих до збірки Полтавського Земського Музея. З виробів з дерева описано найбільше колесництво, у котрому особливо звертає на себе увагу токарський пристрій надзвичайно примітивної конструкції, о скільки відомо референтови, ніде ще не описаний. Те-ж можна сказати і про деякі пристрої до вироблюваня гребінців, описані в третій праці автора.

XV засідане дня 28 жовтня.

1) Проф. М. Грушевський предложив статю: Памяти Ол. Маркевича. Ухвалено надрукувати в „Записках“. 2) Д. Федір Вовк

предложив три праці про олійництво: а) П. Литвинової, Олійниця в с. Землянці. б) А. Веретельника, Олійні в північно-східній Галичині. в) М. Шишкевича, Продукція олію на Галицький Волини. Всі праці ухвалено надрукувати в „Матер. до укр.-р. етнології“.

Зміст праці проф. М. Грушевського: По короткій біографії автор характеризує заняття й інтереси Маркевича на підставі своєї кореспонденції з ним, спеціально — його живе заінтересованне науковими роботами Наук. Тов. ім. Шевченка і взагалі українсько-руським науковим рухом, подає докладні звістки про співробітництво Маркевича в виданнях Наук. Тов. ім. Ш. та деякі його наукові замітки й спомини з поводу сих видань.

Зміст праць про олійництво: Три розвідки про здобування олію д-ки Литвинової - Бартош і дд. Веретельника і Шишкевича особливо цікаві тим, що дають порівняючі деталі олійництва на Україні і у Галичині. Особливо докладний опис д-ки Литвинової, котра подає усі пристрої існуючі до того вироблювання, починаючи з цілком примітивної ступи і кінчаючи шрубовим пресом зовсім уже нової конструкції.

XVI засідане дня 21 падолиста.

1) Проф. М. Грушевський подав до відомости, що в Києві задумують видати наукові праці Куліша, між ними й ті, що були друковані в Галичині, супроти чого проєктований збірник розвідок Куліша, призначений до XXV т. „Історичної Бібліотеки“ рішено відложити. Натомість рішено до того тому призначити Лучкая „Historia Carpatho-Ruthenorum“ під редакцією С. Томашівського; для зладження копії д. Томашівський приобіцяв поїхати до Унгвара. В звязку з тим обговорювано плян археографічної експедиції на Угорську Русь. 2) Принято до відомости, що д. Ф. Вовк мав на просьбу історично-філософської секції вісім двогодинних відчитів із передісторичної археології в окремою демонстрацією колекції. За се вложив йому директор секції подяку. 3) З поводу спільного засідання всіх секцій у справі зміни статута звернув увагу присутних др. В. Коцовський, що відповідно до 39 §. статута Товариства зміна статута не може виходити від секцій. До сеї гадки прилучили ся всі присутні члени.

XVII засідане дня 26 падолиста.

а) Проф. М. Грушевський і д. Фед. Вовк предкладають нисьменні відзиви про працю Філ. Колесси про українську народню музику, а

власне від Н. Вахнянина, О. Бережницького і В. Садовського. З них, а також із устних пояснень присутніх вияснило ся, що праця Ф. Колесси мала зразу ціл популяру, а тепер д. Колесса хотів би (як заявив др. О. Колесса проф. М. Грушевському) бачити сю працю в „Записках“ (не в „Матеріялах“, як із початку пропонувано); тому одначе, що він не предложив рукопису своєї праці секції і не можна бачити, на скільки ся праця прибрала наукову форму, відложено остаточне полагожденє сеї справи до часу, коли автор предложить рукопис. 2) Д. Федір Вовк зreferував свою працю: „Про передмікенську культуру“. Ухвалено друкувати в „Матер. до укр.-р. етнології“.

Зміст праці д. Вовка: Основою сеї праці був реферат автора на Париському міжнародному археологічному конгресі 1900 р., до котрого в протягу трьох років прийшлося долучити чимало нових знахідок і розвідок, а також і спостережень автора по музеях австрійських і західно-європейських. Роблячи загальний огляд усіх досі відомих знахідок передмікенського типу на Україні і в Галичині, автор мусить констатувати найперше, що тектонічний характер сих знахідок досі не міг бути вияснений через те, що розкопуваннє їх велось не досить науково, а маючи найбільше на меті здобутє музейного матеріалу. І в усякому разі можна думати, що глиняна будівля в котрій знаходять звичайно посуду і иньші річи передмікенського типу, могла бути і збутками хат і кладовищами спалених мерців, а також і гончарськими робітнями. Географічно-українські знахідки становлять собою дві великі групи: трипільську на Дніпрі і галицько-буковинську на Збручі, Дністрі й Прутї, але можна думати, що сї дві групи по дальших дослідях зведуть ся у одну, бо й тепер уже на простороні між ними зроблено чимало знахідок тогож таки характеру. З погляду типологічного передмікенські вироби сих двох груп цілком однакові, і коли ріжнять ся, то хіба тільки тим, що у східній, се-б то у трипільській групі і то тільки в її північно-східній частині ми здибуємось з орнаментациєю порізаною по сирій ще глині, котра становить собою безперечну імітацию орнаментових мотивів мальованої посуду і котрої або цілком немає, або вона здибуєть ся надзвичайно рідко в західній галицько-буковинській групі. Посуваючи порівнаннє за межу Руси-України ми бачимо, що знахідки передмікенського типу трапляють ся у південно-західній Європі до Моравії і Балкану, але вже з характером значно зміненим, тоді як на островах Архіпелягу

і в західній (Малій) Азії, у Кападокії вони далеко ближче до українсько-галицьких; найдалшою і мабуть найдавнішою точкою їх розвою з'являється давня Сузіана, де в найглибшій верстві руїн Сузи, належачої теж до неолітичної доби, др. Морган знайшов мальовану посуду і статуетки цілком подібні до русько-українських. Виводи автора піддержують ся дуже детальним дослідом орнаментациї і форм посуду і дуже численними фотографіями.

Засідання фільольогічної секції.

VII. засідання дня 8. жовтня.

1) Д. Юл. Романчук предкладає статтю М. Кр—ого п. з. „Проект поправнішого видання творів Т. Шевченка“ з своїми критичними увагами до неї. Ухвалено надрукувати у „Записках“ разом з увагами д. Романчука. 2) Він же комунікує секції свій плян „Популярної Бібліотеки українських письменників“, яку хоче видавати „Просьвіта“ і просить членів секції помочи йому в тім. 3) Др. Ів. Франко реферує свою працю п. з. „Причинки до українського віршописання XVII. ст.“, де розібрано київське ілюстроване виданє з р. 1636 п. з. „Аноологія“.

Зміст реферату д. Романчука: М. К—ський вказує, що поезії Шевченка все ще видають ся з помилками, і також найновіше і найпоправніше виданє львівське з року 1902 не вільне від них. Для того він уложив проєкт поправлення тексту Ш—ка, при чім руководив ся тільки почутєм вимог форми і змісту, а не опирав ся на яких рукописах або друкованих виданях. Поправок тексту предкладає звиш 300. Дальше вгадує коротко про похибки або суперечности в датованю декотрих поезій Ш—ка, а наконець пропонує видаванє творів Ш—ка з инакшим розміщенєм, після родів поезії. — Референт признає, що предложені поправки тексту заслугоють на увагу. Одні (звиш 60) дуже влучні, і їх можна і треба приймати; другі видають ся референтови за сьмілими або непевними, треті уважає за невдачні. У всякім разі замітки д. К—ського причинять ся до дальшого поправлення тексту Ш—ка, до очищення його від хиб і помилок.

Зміст реферата дра Ів. Франка. Референт навіязуючи до нових праць д. Переца та П. Житецького про українське віршоване XVII в. підносить потребу докладнішого вистудіюваня старих українських та польських друків, у яких містять ся віршовані твори, і вказує як приклад такого друку видану в Києві 1636 р. книжечку „Анеологія“, цікаву і в иньших поглядів. Референт має під рукою лиш частину її і подає зміст тої частини. Вже з того, що реф. має в руді, можна бачити, що опис сеї книжечки у Каратаєва недокладний. Три річи заслугують у тій книжечці на увагу, а власне морально-політичні трактати та вставлені иноді в них притчі й оповіданя (між иньшим і звісна „байка Хмельницького“ про господаря та вужа), далі віршовані епіграми (чотиростихи) перед кождим трактатом, і нарешті рисунки, що перед кождим трактатом займають цілу сторінку. Тих рисунків у тій частині, що має в руках референт, є понад 40, хоча судячи по опису Каратаєва ся частина творить ледво четверту часть цілости, значить, цілість повинна мати зо 150 рисунків, а не 50, як подає Каратаєв.

VIII. засіданє дня 10. грудня.

Д. Вол. Гнатюк предложив секції XIV і XV т. „Етногр. Збірника“, що мають вийти за 1903 р. Оба томи ухвалено друкувати.

Зміст рефератів В. Гнатюка: на т. XIV Етногр. Збірника пропонуєть ся збірка, записана з уст Р. Чмихала, — обіймає разом 72 оповідань, між якими є казки, легенди, новелі і анекдоти. Зовсім незвісних іще в нашій фольклорі оповідань у ньому мало, але за те звісні приносять багато нових подробиць, деколи дуже важних. Уємною стороною оповідань є мова, яку позволяв собі Чмихало псувати на салдатську манеру, хоч у розмові зі своїми односільчанами послугуєть ся чистою мовою. Всі оповіданя записав д. В. Лесевич; він зладив також передмову, в якій подав характеристику Чмихала і його оповідань.

„Етногр. Збірник“ т. XV буде обіймати 400 недрукованих іще досі оповідань про різні істоти обдаровані надприродною силою, яку й вихіснуюють вони у зносинах із людьми переважно на їх некористь. Є тут оповіданя про чортів, різнородних страхів, хованців, блуд, опирів, вовкулаків, персоніфіковані хороби, висільників і топельників, мерців, про душі на покуті, відьми і чарівниці, знахорів і чарівників, інклювників і закопані скарби. Оповіданя зібрані В. Гнатюком, В. Левинським, А. Веретельником, О.

Деревянкою, Л. Гарматієм і кількома иньшими особами, переважно на кошт субвенції, призначуваної соймом етнографічній комісії на екскурсії. Буде се отже перший том „Етногр. Збірника“, вібраний майже в цілости на кошт субвенції.

IX засіданє дня 17. грудня.

Др. К. Студинський предкладає працю М. Тершаківця п. з. „Нові причинки до біографії М. Шашкевича“. Ухвалено друкувати, але попросити автора, аби ще доповнив свою працю матеріалом граматичним, що містить ся в рукописній спадщині М. Шашкевича.

Зміст праці д. М. Тершаківця.

Опираючись головню на новім, досі незнанім рукописнім матеріалі, знайденим ним самим в архіві бібліотеки „Народного Дому“, автор стверджує осьщо відносно до житєписи Шашкевича та його літературного доробку. 1) Нам не знані гаразд поодинокі періоди Маркіянового житя, а передовсім його жите „на світі“, т. є. по включеню в дух. семінарії; один новий документ кидає в тім напрямі певне світло. 2) Хиткість наукової критики в хронології Маркіянової житєписи (дати початку й кінця Маркіянових теологічних студій) дає ся усунути при помочи нових документів рукописних та деяких уже печатаних, але не відповідно або й зовсім не використаних. 3) Дотеперішні виданя Маркіянових творів не є критичні, в них допущено зміни не лише правописні, але пноді й основні, річеві; так прим. передмову до переводу „Zamk-u Kapiowsk-ogo“ видано як лист М. Шашкевича до Тадея Васілевського. Новий матеріал дає початок до критичного виданя, ствержуючи кромі того, що 4) деякі писаня, приписувані до тепер критикою Маркіянови, не є його, а чії иньші. Так прим. деякі дидактичні поезії („Отець і син“, „Не хочу богацтва ані гроші мати“) належать Юліянови Вислобоцкому; а що те саме дасть ся сказати про деякі байки („Потік і ріка“), котрі грішать кромі того натягненим моралізованєм, то про Маркіянове авторство по крайній мірі деяких байок треба сумнівати ся.

X. засіданє дня 30. грудня.

М. Павлик ставить внесенє: „Фільольогічна секція заявляє ся за заведенєм систематичних наукових курсів історії української літератури у Львові під фірмою товариства, в тим, аби вони були поручені по змові дру Ів. Франкови, і просить Виділ за-

няти ся сею справою“. Внесене прийнято. 2) Др. Ол. Колесса предкладає плян Ш-ого т. видання творів Федьковича (оригінальні драматичні твори), котрий секція одобряє. 3) М. Павлик реферує про шкільне повітове інспекторство Федьковича (1869—1872), на підставі актів, доставчених повіт. шкільн. інспектором у Вишніці Гр. Никоровичем і краєвим шкільним інспектором у Чернівцях Ом. Поповичем, заявляючи при тім, що працю про се предложить іще секції, бо тепер нема ще всіх актів. Секція ухвалює: надрукувати всі дотичні акти в останнім томі видання творів Федьковича, статю-ж референта надрукувати евентуально окремо в „Записках“.

Засідання математично-природописно-лікарської секції.

Ш. засідання дня 12. жовтня.

1) Вибрано заступником секретаря дра С. Рудницького. 2) Др. Е. Оваркевич повідомляє, що від січня 1904 р. зачне виходити „Часопись лікарська“, супроти чого лікарські праці не будуть виходити в дотеперішнім „Збірнику“. Тому й пропонує, щоби вже надруковані три праці влучити до математичного „Збірника“ і на тім закінчити се видане. Секція приймила внесене дра Е. Оваркевича і постановила предложити його до одобрения Виділови. 3) Д. П. Огоновський предложив працю дра В. Левицького п. з. „Начерк термінології хемічної“, яку ухвалено друкувати в „Збірнику“ секції.

Зміст праці дра В. Левицького: Автор подає пробу термінології хемічної, засади, на яких її треба оперти, і переходить по черві всі елементи та їх важнійші сполуки.

Справозданє

з антропометричних екскурсій

д. ФЕДОРА ВОВКА.

На пропозицію історичної секції Наукового Товариства ім. Шевченка, підтржану Етнографічною Комісією і Виділом Н. Тов. ім. Шевченка у Львові, а також маючи делегацію від Антропологічного Товариства в Парижі д. Вовк приїхав до Львова, де до того часу Виділом Товариства були вже зроблені належні заходи задля організації експедиції. Кілька останніх днів пробування його у Львові було присвячено заходам задля останнього її налагодження. Спеціально видрукувані були формуляри антропологічних pomірів по програмі уложеній д. Вовком ще в Парижі по пораді з директором парижської антропологічної лабораторії професором Л. Малувріє. Виїхавши потім до Перемишля, д. Вовк, дякуючи ласкавій запомові полкового лікаря дра М. Коса і дозволу військового уряду міг зараз же почати поміри на жовнірах (найбільше Бойках і Гуцулах) тамошнього військового шпиталю, де з помочію дра Гарматія і студента липського унів. М. Русова було зміряно і сфотографовано до 100 чоловіка. Окрім того були зроблені поміри коло 20 чол. у мійському цивільному шпиталі. Повернувшись потім до Львова д. Вовк виїхав зараз до Коломиї, де з запомогою дд. професорів І. Раковського і І. Камінського міг зараз почати свої поміри у мійському шпиталі, а потім за ласкавим дозволом Президії ц. к. карного

суду у військовому арештному домі, де було зміряно і сфотографовано до 80 чол. По скінченню помірив у сих двох інституціях, д. Вовк за помічю тихже дд. Раковського і Камінського міг з дозволу військового уряду перенести свою працю до ц. к. касарень, де було зміряно до 60 чол. З Коломиї д. Вовк удав ся через Косів і Кути до с. Довгополя, де дякуючи дуже щирій заповозі і праці тамошнього пароха о. Івана Попеля міг узяти поміри і сфотографувати більше як 50 чол. Гуцулів і зробити чимало дуже цінних етнографічних спостережень. Переїздом до Вижницї, з помічю тогож о. Ів. Попеля і дра Кулика зроблено було ще коло 30 помірив у Кутах. Діставшись потім до Чернівців, д. Вовк з ласкавого дозволу прімарія лікаря дра Филиповича і з помічю д-рів Коя і Петровського в протягу коло 10 днів брав поміри і фотографії у головному краєвому шпиталі на більше як 60 особах, широко користуючись при тім льокалями і науковими приспособленнями сього розкішно інстальованого закладу. Таким побитом у протягу коло двох місяців було зміряно до 400 осіб (чоловіків і жінок) і зроблено більше 600 фотографій антропологічних і більше 100 етнографічних, а крім того зібрано більш 200 зразків волося.

Наукові результати експедиції можуть бути виявлені тільки по їх обробленю. Вони будуть видрукувані в свій час по часті в вид. Société d' Anthropologie de Paris і in extenso у Матеріалах до українсько-руської етнології у Львові. Відповідно до пляну праця експедиції була направлена найголовнійше на студії гуцульського населеня Карпат і скільки можливо зміркувати без наукового оброблення здобутого матеріялу, населене се відзначає своїм дуже короткоголовим типом, темним волосєм і темними очима а також і високим зростом, не відрізняєть ся нічим окрім хіба більшої чистоти від загального українського типу і у усякому раві абсолютно не має в собі ніяких відзнак східного чи азійського походження, яке надавалось йому деякими авторами на підставі подібности слова Гуцул до назви Узів або Юців. Задля повної студії народу що був метою експедиції, було-б дуже пожаданим продовжити початі поміри і доповнити їх помірами в окрузі Космача і на західньому боці Карпат в угорській Русі, дійшовши до трансільванських Румунів, котрі як з антропологічних так і з етнографічних поглядів (окрім мови) здаєть ся, мають дуже багато спільного з Гуцулами а через їх з рештою Українців.

Засідання комісії.

Археографічна комісія.

III засідання дня 23 грудня.

1) Проф. М. Грушевський подає до відомости, що користаючи з засобів, які лишилися із уділеної міністерством субвенції, (по покриттю коштів спорядження копій інвентарів XVI ст.), споряджувано копії в галицьких актів до суспільних відносин XV — XVII ст. Протягом року скопійовано коло 120 номерів. Рішено й далі вести сі відписи, на скільки дозволять фонди. 2) Принято з приємністю до відомости плян археографічної екскурсії на Угорщину, піднесений історичною секцією, й рішено причинити ся до успіху діла участю в коштах. 3) Др. К. Студинський подав до відомости стан друку своєї збірки памяток полемічної літератури.

Етнографічна комісія.

IV засідання дня 15. падолиста.

1) Д. Федір Вовк вложив справоздане ві своїх екскурсій для антропометричних помірів, і заповів, що вислідки з неї будуть оголошені в „Матер. до укр. р. етнології“. 2) Д. Вол. Гнатюк відчитав справоздане з діяльности учасників у етнографічній екскурсії

в 1902 р. (надруковане в „Хроніці“ ч. 15 і призначене також для Виділу краювого). 3) Др. І. Франко зложив справозданє з поїздки до Відня, де привагідно обговорював плян етнографічної екскурсії між Бойків, на що може віденське етнографічне товариство признати зі свого боку невеличку субвенцію. 4) Вислухано реферату д. Ф. Колесса про народню музику, що має бути присвяченій М. Лисенкови.

Участь Товариства в ювілеях.

Наукове Товариство імени Шевченка взяло в осени участь у двох наших національних святах і в ювілею проф. Дрінова. На оба наші свята вислало від себе Товариство привітні письма і вінці, які передали окремі делегати, а на ювілей проф. Дрінова привітне письмо. Подаємо тут зміст привітних писем.

I. На відслонення пам'ятника І. Котляревського в Полтаві (від Товариства).

Українсько-руське Товариство імени Шевченка засилає свій щирий привіт на свято отворення пам'ятника Івана Котляревського — се знаменне свято української літератури, українського слова, що своєю силою злучило розсіпані й напів винародовлені часті українського народа і влиши в них почуте своєї єдності, відтворило історичну традицію та подвигнуло до праці коло національного відродження. Ми вгуртовані коло національної наукової й літературно-культурної роботи в Товаристві імени Шевченка, витаємо земляків, зібраних на се свято в імени національної української ідеї, й кличемо: „Успіху й поступу невпинного в другім століттю відродженої української літератури!“

II. На відслонення пам'ятника І. Котляревського в Полтаві (від редакції Л. Н. В-а).

Редакція Літературно-Наукового Вістника у Львові засилає свій щирий привіт землякам зібраним! на велике свято відкриття пам'ятника батькови нової української літератури. Признаючи в Івані Котляревськім першого талановитого поета, що промовив рідним українським словом і на українськім ґрунті сполучив евро-

пейські поступові ідеї з національними українськими традиціями, бачимо в тім власне запоруку його великої популярности, його історичне значінє. Простуючи шляхом, який зазначив Котляревський, а який протерли його наступники, ми в тім почутю солідарности з кращими синами України і з чільними діячами людського поступу знаходимо непохитну віру, що діло розпочате Котляревським не вмере, не загине, і кличемо з повної груди: Ще не вмерла Україна!

III. На ювілей М. Лисенка:

Наукове Тов. ім. Шевченка складає Вам, Виснов. Пане сердечне поздоровленє з нагоди Вашого тридцятипятилітнього ювілею. Ваші заслуги на поли збираня народних музичних мотивів і їх наукового обробленя, Ваші організаційні заходи, що викликали повагу і замилуванє для української народної пісні в широких кругах суспільности, вкінці славновісна Ваша композиторська творчість — все те становить великий вклад в український національний рух останніх десяти літ і здобуло Вам глибоке признанє у всіх сторонах української землі. Наук. Тов. ім. Шевченка прилучаєть ся як найгорячіше до сьвяткованя Вашого ювілею і до бажань довгої, славної діяльности, які складають Вам з усіх сторін України-Руси.

IV. На ювілей проф. Дрінова:

Українсько-руське Наукове Товариство ім. Шевченка засилає Харківському історично-фільольогічному товариству з нагоди ювілею його бувшого предсідателя професора Дрінова щирий привіт і бажанє усього найкрасшого ювілятови.

Нові видання Товариства.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка, виходять у Львові що два місяці під редакцією Михайла Грушевського. Рік XII. 1903. Кн. V, Т. LV. Львів, 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 192, 8°. Ціна 3 кор. Зміст: 1) Памяти Олексія Маркевича, написав Мих. Грушевський. Ст. 1—14. — 2) Предтеча унії, критично-історична студія, написав Ол. Сушко (далі). Ст. 72—125. — 3) Примітки до поправнішого видання поезій Тараса Шевченка, написав М. Кр—ський. Ст. 1—28. — 4) Уваги до „Заміток“ д. Кр—ського, написав Юліян Романчук. Ст. 29—34. — 5) Miscellanea: З історії української молодіжи в Галичині, 1871—1903. Історичний очерк розвитку Товариство „Дружний Лихвар“, опісля „Академічне Брацтво“, 1871—1895, з передмовою д-ра І. Франка. Ст. 1—26. — 6) Наукова хроніка: Огляд часописів за 1902 р. — Дасописи видавані на Україні російській (далі буде). Ст. 1—12. — 7) Бібліографія (рецензії й справоздання). Ст. 1—52.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка, виходять у Львові що два місяці під редакцією Михайла Грушевського. Рік XII (р. 1903, кн. VI) т. LVI. Стор. 1—6+145—180+1—46+1—33+1—45+1—37. Зміст: 1. Козаки в 1470-их рр., написав Михайло Грушевський. 2. Святий Климент у Корсуні. Причинки до історії староруської легенди, написав др. Іван Франко, гл. VIII (Легенди про Корсунських мучеників), IX (Чудо св. Климента з хлопцем). 3. Угорські Русини в світлі урядової угор-

ської статистики, написав Стефан Томашівський. 4. Miscellanea: а) Епізод в життя Петра Скарґи, подав Олександр Сушко (з фототипіями); б) Метрики в сільській практиці XVIII в., подав Б. Барвінський; в) Кілька духовних віршів (співанник з Грушова), подав Вол. Гнатюк. 5. Наукова хроніка: Огляд часописей за 1902 р. (конець). 6. Бібліографія (рецензії й справозданя).

Збірник історично-філософичної секції Наукового Товариства ім. Шевченка т. VII. Під редакцією М. Грушевського. У Львові 1903. З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка. М. Грушевського Історія України-Руси т. IV, сторони від 265—532, 8^о.

Збірник математично-природописно-лікарської секції Наукового Товариства ім. Шевченка. Т. IX. Під редакцією І. Верхратського, дра В. Левичкого, дра Е. Озаркевича. У Львові 1903. З печатні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 352, 8^о. Ціна 5 кор. Зміст; 1) Клим Глібовицький, Микола Генрих Абель і його значінє в математиці. Ст. 1—88. 2) Юліян Гірняк. Роля сталої, плинної і газової фази в хемічній рівновазі. Ст. 1—42. 3) Др. В. Левичкий. Відношенє геометрії метричної до метової. Ст. 1—11. 4) Др. Стефан Рудницький. Фізична географія при кінци XIX. столітя. Ст. 1—116. 5) Др. Михайло Кос. Очні хиби у новобранців. Ст. 1—10. 6) Др. Вячеслав Морачевський. Переміна матерії при акромегалії. Ст. 1—6. 7) Др. Михайло Кос. Ліченє трияхоми і других запалень влучниці іхтарганом. Ст. 1—4. 8) Др. Володимир Левичкий. Начерк термінології хемічної. Ст. 1—12. 9) Бібліографія і хроніка математично-фізична. Ст. 1—61.

Хроніка українсько-руського Наукового Товариства імени Шевченка у Львові. Вп. III. Рік 1903. Ч. 15. Львів, 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 32. 8^о. Ціна 30 сот. Зміст: Загальні збори. — Засіданя Виділу. — Засіданя секцій. (Ол. Сушко, Предтеча унії. О. Макаревич — XII. археологічний з'їзд у Харкові 1902 р. М. Грушевський, Українські коваки коло 1470 р. Той сам, Матеріали до Коліївщини. Др. І. Франко, Записки про діяльність тов. „Дружній Лихвар“. Той сам, Передмова до писань М. Дикарева. — О. Сушко, Причинки до студий над текстом Палінодії. Ю. Гірняк — Роля сталої, плинної і газової фази в хемічній рівновазі. К. Глібовицький — Микола Генрих Абель і його значінє в математиці). — Засіданя комісій. —

Справозданє з етнографічної експедиції. — Конкурс на за-
могу в фонду Антона. Бончевського. — Товариства й інститу-
ції, що далі приступили до обміну виданнями. — Нові виданя
Товариства.

Chronik der ukrainischen Ševčenko-Gesellschaft de Wissen-
schaften in Lemberg, 1903, Jänner-April. Heft II. Jhrg. 1903.
№ 14. Львів, 1903. З друкарні Наукового Тов. ім. Шевченка.
Ст. 32, 8°. Ціна 30 сот. Inhalt: Sitzungen des Ausschusses. —
Der Unterstützungs-Fond des P. Anton Bončewskyj. — Sitzun-
gen der Sectionen. (I. E. Levyčkyj — Die galizisch-ruthenische
handschriftliche Lehrbücher. M. Hruševskyj — Der ekonomische
Zustand der Landbevölkerung in der Lemberger königl. Domä-
nen um die Mitte des XVI. Jhrdts. Dr. I. Franko — Der erste
ruthenische Bildungs-Verein in den J. 1816—1818. M. Hrušev-
ska — Beiträge zur Geschichte der ruthenischen Kunst in dem
ehemaligen (ethnographischen) Polen. M. Hruševskyj — Geschi-
chte der Ukraine B. IV. Derselbe — Einige Urkunden des Vla-
dirlav Opolskyj. M. Zubryčkyj — Einige Documente zur Geschi-
chte des ruthenischen Dorf-Clerus in Galizien im XVII—
XVIII Jhdt. Z. Kuzela — Neue Werke über die älteste Geschi-
chte der Slaven. A. Krušelnyčkyj — Aus dem Tagebuche eines
gr, kath. Pfarrers aus den Jahren 1848—1850, Dr. I. Franko —
Vorrede zum III. Band der „Denkmäler der ukr. Sprache und
Litteratur“. Dr. A. Kolessa — Lavrover Pergamentblätter aus
dem XII—XIII Jhdt. Dr. V. Levyčkyj. — Das Verhältnis der
metrischen Geometrie zur projectiven Geometrie. Dr. S. Rudny-
čkyj. — Die physikalische Geographie um das Ende des XIX.
Jhdts. Dr. V. Moračevskyj. — Der Stoffwechsel bei der
Akromegalie). — Sitzungen der Commissionen. — Gesell-
schaften und Institutionen, die dem Austausch der Publicatio-
nen der Gesellschaft beigetreten sind. — Neue Publicationen der
Gesellschaft.

Показчик змісту Літературно-Наукового Вістника томів
I—XX. (1898—1902). Зладив В. Доманицький. З передмовою Івана
Франка. У Львові, 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка
XXXVIII+121, мал. 8°. Ціна 1 К.

Літературно-Науковий Вістник (наукова частина).

ІХ книжка (за вересень):

О. Терлецький: Гал.-руське письменство 1848—1865 р.

Уваги й спомини.

Іван Франко: Іван Гушалевиц, студія.

В. Лаврівський: Боротьба з алькоголізмом.

Сучасні уваги: ІІІ. Із народньої лектури, І. Личка.

Корнило Устиянович: некрольоґ, В. Ів. Тр.

Хроніка і бібліографія.

Х книжка (за жовтень):

О. Терлецький: Гал.-руське письменство 1848—1865 р.

Уваги й спомини.

Хведір Вовк: Біля моря між Басками.

Новини нашої літератури: Вол. Дор—ко, „Зъ надъ хмаръ и въ долинь“.

В. Гнатюк: Ізидор Воробкевиц (некрольоґ).

В.: Відслонене памятника Котляревського в Полтаві.

Хроніка і бібліографія.

ХІ книжка (за листопад):

О. Терлецький: Гал.-руське письменство 1848—1865 р.

Уваги й спомини.

Др. І. Франко: Іван Гушалевиц.

В. Гнатюк: Уваги про галицькі середні школи.

Хроніка і бібліографія.

ХІІ книжка (за грудень):

О. Терлецький: Гал.-руське письменство 1848—1865 р.

Уваги й спомини.

С. Єфремов: Правда і наука sui generis. Відповідь профана.

В.: До характеристики семінарських часів Івана Котляревського.

Хведір Вовк: — між Басками.

Хроніка і бібліографія.

В і д б и т қ и.

М. Грушевський, Історія України-Руси. т. ІV. XIV—XVI віки — відносини політичні, 1903, ст. 532 (відб. з Збірника іст.-філ.-секції т. VI—VII).

Галицько-руське письменство 1848—1865 р. на тлі тогочасних суспільно-політичних змагань галицько-руської інтелігенції. Недокінчена праця др. Остапа Терлецького. (Відбитка з Літературно-Наукового Вістника). У Львові, 1903. З друкарні Наукового Товариства імені Шевченка. Стор. 146, 8°. Ціна 1·50 кор.

М. Грушевський. Памяти Олексія Марковича. (Відбитка з LV. т. Записок, з портретом пок.) Львів, 1903. З друкарні Наукового Товариства імені Шевченка. Ст. 14, 8°.

Замітки до поправнішого видання поезій Тараса Шевченка Написав Микола Кр—ський. Уваги до „Заміток д. Крського. Написав Юл. Романчук. (Відбитка з LV. т. Записок). Львів, 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 34, 8°. Ціна 35 сот.

Юліян Гірняк. Роля сталої, плинної і газової фази в хемічній рівновазі. (Відбитка зі „Збірника м. пр. л. с. т. IX.) Львів, 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 42, 8°. Ціна 45 сот.

Клим Глібовицький. Микола Генрих Абель і его значіне в математиці. (Відбитка зі „Збірника м. пр. л. с. т. IX.) Львів, 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 88, 8°. Ціна 90 сот.

Др. М. Кос. Очні хиби у новобранців. Лічене трахоми і других запалень злучниці іхтарганом. (Відбитка зі „Збірника м. пр. л. с. т. IX.) Львів, 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 14, 8°. Ціна 15 сот.

Др. В. Левицький. Відношене геометрії метричної до метової. (Відбитка зі „Збірника м. пр. л. с. т. IX.) Львів 1903. З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка. Ст. 41, 8°. Ціна 10 сот.

Др. В. Левицький. Начерк термінології хемічної. (Відбитка зі „Збірника м. пр. л. с. т. IX.) Львів, 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 12, 8°. Ціна 10 сот.

Др. В. Морачевський. Переміна матерії при акромегалії. (Відбитка зі „Збірника м. пр. л. с. т. IX.) Львів 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 6, 8°. Ціна 10 сот.

Др. С. Рудницький. Фізична географія при кінци XIX. столїтя. (Відбитка зі „Збірника м. пр. л. с. т. IX.) Львів, 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 116, 8°. Ціна 1·20 кор.

Проф. М. Грушевський. Козаки в 1470-их рр. Ст. 24. (Відбитка з „Записок“ т. LVI.) Львів, 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 6, 8°. Ціна 6 сот.

Олександр Сушко. Епізод з життя Петра Скарги. (Відбитка з „Записок“ т. LVI.) Львів 1903. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 24, 8°. Ціна 20 сот.

Стефан Томашівський. Угорські Русини в світлі малярської урядової статистики. (Відбитка з „Записок“ т. LVI.) Львів 1903. З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка. Ст. 46, 8°. Ціна 40 сот.
